

Slovenski dom

Ste. 72

Z ilustrirano prilogo „Teden v slikah“

Leto II.

Angleško mišljenje o sestanku Male zveze

Vsa politična pota drže v Belgrad

London, 1. aprila. o. Današnji »Times« priobčuje uvodnik o belgradskem sestanku ministrov MZ ter pravi, da se zdi, da vsa diplomatska pota v Srednji Evropi zadnje čase drže v Belgrad. Jugoslovansko-italijanski sporazum je odstranil oviro, ki je ves čas po vojni nasprotovala vsem poskusom in naporom za pomirjenje v Srednji Evropi in na Balkanu. Obe državi bosta pazili, da se bo sodelovanje med Italijo in Jugoslavijo tako politično, kakor gospodarsko in kulturno zagotovilo za mnogo dalje, kakor pa ponesrečeni pogodbi 1924. leta. Pogodba je sijajen dokaz, da je Italija zapustila svojo politiko, da bi razdruževala zato da lahko vlada, in prišla do spoznanja, da je za njen mir in njeno varnost sodelovanje in pomirjenje boljše sredstvo, kakor pa prejšnji način.

Francozi o francoski ponudbi

Pariz, 1. aprila. »Figaro« piše danes, da je več kakor gotovo, da se bodo države Male zveze med seboj sporazumele ter preuredile svoje politiko v smislu dvostranskih pogodb, v kakršne se je spustila Jugoslavija po sklenitvi sporazuma z Belgijo in z Italijo. Zato tudi ni dvoma, da bodo države MZ na sestanku v Belgradu odbile francosko ponudbo o medsebojni pomoči, ki temelji na načelu skupne varnosti. Jasno je, da je morala Italija odnehati v več vprašanjih, kakor pa Jugoslavija, ki ni pozabila nekaterih obveznosti, ki jih nalaga članstvo v Zvezi narodov.

Prihod ministrov v Belgrad

Belgrad, 1. aprila. Čehoslovski zunanji minister dr. Krofta in romunski zunanji minister Antonescu sta dospela danes v Belgrad, kjer so ju sprejeli z običajnimi slovesnostmi. Na postaji so ju pozdravili člani kraljevske vlade s predsednikom dr. Milanom Stojadinovičem na čelu.

Z ozirom na razgovore, ki si pričnejo jutri, je prinesla belgradska »Pravda« članek, v katerem pravi, da si je Čehoslovška nadela nalogo, da skuša na novo urediti Srednjo Evropo. Ta nova

ureditev bi se izražala v čim tesnejšem sodelovanju med Malo zvezo in med državami Rimskega sporazuma, to je Avstrijo in Madžarsko. Čehoslovski načrt o novi ureditvi Srednje Evrope nima le političnega, marveč tudi gospodarski namen.

Po drugi strani se bo sestanek v Belgradu bavil z obrambno pogodbo med Francijo in med državami Male zveze. Tako pogodbo je Francija ponudila že pred štirimi meseci Jugoslaviji, CSR in Romuniji. Ta pogodba določa, da bi vsaka od štirih držav pogodbenic priskočila drugi sama po sebi in brez prejšnjega sporazumevanja na pomoč, če kdo napade drugo državo. Čehoslovski zunanji minister dr. Krofta naj na prošnjo francoske

vlade skuša doseči, da se države MZ jasno izrazijo, ali to pogodbo sprejmejo ali ne. Jugoslavija in Romunija na to francosko ponudbo do zdaj še nista odgovorili. Zdi se, da Jugoslavija na to pogodbo ne bo pristala, ker ji glede takih pogodb stavi omejitve njeno novo razmerje z Italijo in vsa njena nevtralna zunanja politika.

Zato je verjetno, da se bo sedanji sestanek Male zveze bavil predvsem z gospodarskim sodelovanjem med MZ in med državami Rimskega sporazuma, z ozirom na položaj, ki ga narekuje nova italijansko-jugoslovanska trgovska in politična pogodba ter zблиžanje med CSR in Avstrijo, ki se je izvršilo zadnje čase.

Sprejem našega poslanika v Vatikanu

Rim, 1. aprila. Včeraj je bil novi jugoslovanski poslanik pri sv. stolici dr. Nikola Mirošević-Sorgo v spremstvu poslanškega svetnika Milovanovića v Vatikanu v avdijenci zaradi izročitve poverilnic.

Ker Nj. svetost papež Pij XI. še ni popolnoma okreval, je novega jugoslovanskega poslanika sprejel kot posebni pooblaščenec Nj. svetosti kardinal Pacelli, državni tajnik svete stolice. Pri izročitvi poverilnic je imel naš poslanik v francosčini tale nagovor:

»Ko pristopam k vzvišenemu prestolu sv. očeta, sem ponosen, da sem deležen časti, da morem izročiti Vaši eminenци pismo, s katerim me je visoko kraljevsko namestništvo v imenu Nj. Vel. kralja Petra II. izvolilo akreditirati pri Nj. svetosti kot izrednega poslanika in pooblaščenega ministra. Prosim Vašo eminenco, da izvoli biti pri njegovi svetosti tolmač mojega najglobljega čustva. V tem slavnostnem trenutku si usojam izreči upanje, da mi bo trud, ki ga bom osebno zastavil, da bom vreden vzvišene naklonjenosti Nj. svetosti, omogočil, da bom s srečo deloval za izpol-

nitev poslanstva, čigar glavni cilj je, da ohranim in še okrepim zveze med Jugoslavijo in sveto stolico v moralni blagor našega naroda in za visoki ideal miru, ki je prva skrb slavne službe Njegove svetosti.

Izjavljam najljubše, da bom pri izpolnjevanju le plemenite naloge pokazal tem več dobrega stremjenja, ker se bom ravnal pri tem po nalogu in formalnih navodilih svoje vlade ter po pobudah svoje vesti. Nalogo mi bo olajšala okoliščina, da je na srečo tako dobra volja na obeh visokih straneh za iskreno sodelovanje za zmago najplemenitejše stvari. V tem zaupanju izražam najtoplejšje želje za popolno okrevanje dragocenega zdravja Nj. svetosti, ponižno prosim očetovskega in apostolskega blagoslova za Nj. Vel. našega naslednjega kralja, za vzvišeni kraljevski dom, za visoko kraljevsko namestništvo, za kraljevsko vladu in za vso svojo domovino.

Na pozdrav novega jugoslovanskega poslanika je odgovoril kardinal Pacelli, da mu je v izredno čast, da sprejme poverilnice v imenu Nj. svetosti. Nato je omenil, da se izročitev teh poverilnic vrši v isti dvorani, kjer je bil meseca julija 1935. podpisan konkordat, ki bo pripomogel, da se izpolnijo tisti ideali, ki jih je v svojem govoru omenil novi poslanik. Izrazil je nado, da bo koristno ne samo za razmerje med sveto stolico in Jugoslavijo, temveč tudi za srečo jugoslovanskega naroda. Na koncu je kardinal Pacelli sporočil, da je sveti oče podelil svoj blagoslov Nj. Vel. kralju, ki je nado in radost jugoslovanskega naroda, kraljevskemu domu, kraljevskemu namestništvu, kraljevski vladu in vsemu jugoslovanskemu narodu ter osebno kraljevskemu poslaniku.

Po izročitvi poverilnic je kardinal Pacelli pridržal poslanika Miroševića četrto ure pri sebi v zasebni avdijenci. Nato je poslanik

Današnji številki »Slovenskega doma« so priložene položnice, ki naj se jih cenj. naročniki blagovolijo čimprej poslužiti in poravnati naravno.

Razgovori za carinsko zvezo z Bolgarijo

Sofija, 1. aprila. o. Bivši jugoslovanski minister in predsednik finančnega odbora v naši narodni skupščini se je zadnje dni mudil v Sofiji, kjer je imel razgovore glede udržitve gospodarskih zvez med nami in med Bolgarijo. Pri odhodu iz Sofije je dal dr. Janič zastopnikom bolgarskega tiska naslednjo izjavo:

»Po sklenitvi jugoslovansko-bolgarskega sporazuma o večnem prijateljstvu samo po sebi vstaja vprašanje o vzpostavitvi ožjih gospodarskih zvez med našima bratskima državama. Z ozirom na sedanji razvoj gospodarstva in industrije v naših državah so možnosti ne samo za koristno izmenjavo blaga, marveč tudi za vzajemno sodelovanje pri prodajanju naših pridelkov in izdelkov na tujih tržiščih. Svoje sedanje bivališče v Sofiji sem

izkoristil, da bi s prijateljem dr. Raškovičem proučil vprašanja glede morebitne sklenitve carinske zveze med Jugoslavijo in Bolgarijo. Za podlago tej zvezi bi lahko služil sporazum o carinski zvezi med Srbijo in Bolgarijo, ki je bil sklenjen 1905, ki so ga pa žal onemogočili naši skupni sovražniki.

Vsi moji razgovori so pokazali, da je možna taka carinska unija in da je teren ugoden, da se začne proučevati to vprašanje. Jasno je, da bi taka unija gospodarsko samo dvignila gospodarstvo obeh držav. To vprašanje naj sedaj prouči mešana strokovna komisija.

Ta izjava je velike važnosti, ker nakazuje možnost za nov gospodarski razvoj na Balkanu. Ta razvoj bi šel spreminjal politične zveze v pravo in stvarno prijateljstvo.

letalskih mehanikov. Trenutno grade v Italiji 14 novih letališč ter 25 letalskih oporišč, včevši tudi vzhodno Afriko. Zaloga bencina in petroleja, premoga ter jekla in železa so precejšnje. Finančni položaj sedanje Italije pa je boljši kakor je bil v začetku abesinske vojne zaradi velikih množin zlata, ki so ga darovali državi državljani vseh slojev.

Zunanji minister dr. Krofta v Belgradu

Belgrad, 1. aprila. AA. Zunanji minister čehoslovanske republike dr. Kamil Krofta je na železniški postaji častnikarjem podal naslednjo izjavo:

Zopet prihajam in to zelo rad v vašo prestolnico. Kmalu bo leto dni, odkar sem prvič prišel med vas in sem s seboj odnesel drage spomine na sprejem, na katerega sem naletel tukaj tako pri vseh svojih sodelavcih kakor tudi pri vsej javnosti. V teku tega leta se je zgodilo mnogo važnih dogodkov, v katerih je posebno naša država igrala zelo važno vlogo. Naravno je, da se bo konferenca stalnega sveta Male zveze, ki ji tokrat predsedujem, pečala z vsemi najvažnejšimi zadnjimi dogodki. Ne pričakujte nikakih senzacionalnih sklepov.

Vesti 1. aprila

321 in pol milijarde rubljev zahteva sovjetski gospodarski načrt, če bodo hoteli Sovjeti izvršiti vse naloge, ki so si jih zastavili na vseh gospodarskih področjih, v oboroževanju in socialnih ustanovah. Najbrž bo načrt ostal načrt.

Primanjkljaj v angleškem proračunu za preteklo leto znaša približno 5 in pol milij. funtov šterlingov, to je skoraj dve milijardi dinarjev.

Italijansko stališče do nevmešavanja v Španiji je izrazil minister za propagando Alfieri, ki je dejal inozemskim častnikarjem, da bo Italija tedaj nehala oskrbovati svoje prostovoljce v Španiji, ko se bodo določbe o nevmešavanju začele izvajati nepristransko in splošno. Italija ni poslala nobenih novih prostovoljcev v Španijo.

Arabska komisija pride v London, da bo skušala pri angleški vladi zagovarjati stališče glede naseljevanja Judov. Tako je sklenil arabski narodni svet.

V 24 urah iz Saignona v Pariz nameravata preleteti francoska letalca Pissavy in Cornet. Saigon leži v francoskem Siamu.

711 letno avtonomijo mesta Lübecka je ukinila nemška vlada s posebnim zakonom, ki je stopil v veljavo včeraj. Mestni senat je imel včeraj poslednjo sejo, v kateri se je spominjal preteklih časov in razglasil, da se je mesto priključilo Prusiji.

Velike turške premoženjke v Anatoniji je kupila neka francoska družba in je turška zbornica že odobrila nakup.

Irska se ne udeleži imperialne konference v Londonu, na kateri se bodo posvetovali o političnih in gospodarskih vprašanjih angleške svetovne države zastopniki vseh njenih sestavnih delov.

Holandska princesa Julijana pride v Pariz s svojim možem konec tega tedna.

Splošna prometna stavka grozi Londonu za kronanje, če ne bodo podjetniki znižali prometnih nameščenec delovnega časa. To bi povzročilo velik škandal in še večjo zmedo, zaradi česar bo skušala v tem sporu posredovati tudi vlada.

15 letnico smrti Karla Habsburga praznujejo danes avstrijski legitimisti, zlasti na Dunaju, kjer bo več žalnih maš. Nekateri listi zahtevajo, naj vlada da prenesti zemeljske ostanke cesarjeve z otoka Madeire na Dunaj.

Zemlja se premika v zahodni Švici blizu kraja Mutier v precejšnji širini in dolžini. Hitrost premikanja znaša 2 cm na uro. K sreči ozemlje, ki se premika, ni naseljeno.

Pogajanja glede prekopa med Renom in Rodanom so se začela med Francijo in Švico. Ta kanal bi zvezel Severno morje, v katero se izliva Ren, s Sredozemskim.

Sestra generala Franca je s 17 drugimi ubežniki prišla v Amsterdam. Ti ubežniki so se zatekli v holandsko poslaništvo v Madridu in jim je na zahtevo holandske vlade španska vlada dovolila prost odhod.

Argentinski maratonski tekač Zabala, ki je zmagal na predzadnjih olimpijskih igrah v Los Angelesu, se je poročil v Berlinu z Danko Elso Buck.

Izredna konferenca nemških škofov bo sklicana v Fuldi, zgodovinskem cerkvenem središču katoliške Nemčije. Škofje se bodo posvetovali, kako organizirati odpor proti kršitvi pravice katoliške cerkve v Nemčiji. Boje se, da bo širjenje papežev okrožnic v Nemčiji prepovedano.

Hitler se je pobotal z Luddendorffom, nemškim vrhovnim poveljnikom v svetovni vojni, s katerim sta bila več let sprta zaradi čudnih knjig o poslanstvu nemškega naroda, ki jih je pisal napol zmešani general. Pomirjenje se je izvršilo v Münchnu.

Razgovori za razorožitev na morju, odnosno za določitev obsega v oboroževanju in kakovosti pomorskega orožja, se bodo začeli na pobudo Anglije baje v kratkem.

Francoski vojni minister Daladier pride v kratkem v London po podatke o angleškem oboroževanju.

Italijanski kralj potuje v Budimpešto 8. aprila v spremstvu zun. ministra grofa Ciana, ki bo zastopal pri tem obisku Mussolinija. Potoval bo čez Ljubljano.

Evropa se ne misli razorožiti, tako je izjavil ameriški odposlanec na mednarodni sladkorni konferenci v Londonu Norman Davis. Zaradi tega je vse govorjenje o pozitivni svetovnega gospodarstva prazno.

Za novega sovjetskega poslanika v Pariz pride najbrž dosedanji poslanik v Rimu, Jud Boris Stein.

Parlament je razpustil japonski cesar s posebnim ukazom, ker je vlada prišla do prepričanja, da se s tem parlamentom ne da delati. Volitve bodo konec aprila.

Predsednik danske vlade Stauning prispe v London v torek in bo imel važne politične razgovore. Anglija si prizadeva, da bi skandinavske države pridobila za obroč, v katerem bi držala Nemčijo.

Predsednik čehoslovanske vlade dr. Hodža pride v Bukarešto 10. maja, da vrne obisk romunskemu predsedniku Tatarescu.

Ekspresni vlak je skočil s tira pri postaji Dax na progi med Parizom in Bordeauxom. Nesreča je zahtevala več mrtvih in 60 ranjenih.

Sovjetsko zlato gre v Anglijo na račun starih angleških terjatev. Te dni so odposlali za 40 milijonov funtov zlata.

Svetovni pridelek zlata je zrasel za 80 odstotkov v primeru z letom 1930. To govori za vrnitev k zlati denarni podlagi.

Izvoz vojnega materiala iz USA, tako v miru kakor v vojni, zahteva zakonski predlog nekaterih ameriških senatorjev. Izvoz naj bi bil dovoljen samo ameriškim državam, kadar se vojskujejo z ne-ameriški.

Vesti o položaju v Španiji

1. aprila. o. Francoski listi pišejo o zavlačevanju nadzorstva nad španskimi mejami, ki se ne more in ne more začeti. Pravijo, da zavlačevanje povzročajo tajne sile, ki hočejo omogočiti nacionalistom, da se preskrbe z vsem potrebnim za nadaljevanje vojne. Nerazumljivo je angleško vedenje glede napadov nacionalistične mornarice na angleške ladje. Listi se čudijo, kako da Anglija in nFracija z vso svojo vojaško silo ne moreta doseči, da bi se nadzorstvo začelo. Nacionalisti s svojimi napadi naravnost izzivajo, kljub temu pa se nadzorstvo ne more pričeti pred 20. aprilom.

»Le Jour« piše, da je vlada generala Franca izdala uredbu, ki prepoveduje izvoz španskega pirita na Francosko. List pravi, da ta prepoved otežkoča delovanje francoske vojne industrije. Ne glede na formalne, diplomatske in pravne težkoče, ki obstoje za občejevanje z vlado nacionalne fante, pravi list, bi bilo potrebno povedati generalu Francu kakšno odločno in odkrito besedo. Kakor se vidi, se Angleži ne ustavljajo pri teh formalnih diplomatskih težkočah, saj so še pred kratkim poslali v Burgo posebno trgovinsko odposlanstvo.

Vstaja v Maroku?

London, 1. aprila. Dopisnik lista »Evening News« poroča iz Tangerja, da je res, da je tja prispel general Franco. Po pisanju dopisnika se je general Franco vrkel v Ceuti v spremstvu štirih višjih častnikov. List ne omenja ne dneva prihoda ne kraja, kje se zdi general Franco mudi.

Angleški listi tudi pišejo, da so nacionalistične oblasti zadnji trenutek odkrile široko razpredeno vstajo v Maroku in zaradi tega aretirale okrog 100 vojakov, povečini iz delavstva ter več arabskih krajevnih prvakov. Vstajo so baje podpirali Francozi. Toda nacionalistične oblasti so zvedele zanjo in zarotnike enostavno postrelile. Ni pa mogoče vedeti, koliko je pri tem resnice zaradi pristranskih poročil iz vseh virov.

Nacionalistične vesti

Salamanca, 1. aprila. AA. Havas: Uradno poročilo vrhovnega poveljstva pravi:

Na severni fronti pete divizije se je le lahko streljalo iz pušk. Pri Selisesu je pribežalo na našo stran 26 oseb, med njimi tudi neki stotnik, topniški poročnik in neki vojni zdravnik. Na fronti šeste divizije pri Loriji smo včeraj zaplenili 60 pušk, mnogo orožja in ročnih bomb. Na fronti osme divizije se je streljalo iz topov. Na bojišču pri Avili ni bilo hušjih spopadov. Tudi ni bilo ničesar posebnega na fronti pred Madridom. Odšli smo napad vladnih čet pri Majadajondi. Na našo stran je pribežalo 25 milicnikov in 12 meščanov. Na južni fronti je sovražnik zastopil napad naše postojanke pri Orgivu. Na fronti pri Cordobi slabo vreme ovira borbe. Naše letalstvo je preletelo letališče v Adujaru in uničilo 12 sovražnih letal.

Havas: Sevilijski radio odločno pobija vesti o nekih republikanskih uspehih pri Pozoblanu. Nacionalisti še prodirajo v odseku Andujar.

Poročila rdečih

Madrid, 1. aprila. AA. Havas: Snoči je bilo po radiu objavljeno naslednje uradno poročilo:

V odseku Guadalajari je bilo samo nekoliko streljanja iz topov. Republikansko topništvo je uničilo več sovražnih baterij. Na desnem krilu so republikanci izvršili več patrolnih pohodov in niso

opazili ničesar posebnega. V ostalih odsekih utrjujejo republikanci svoje postojanke. Mnogo vojakov je prešlo na našo stran. Na fronti ob Pozoblanu so se nacionalistične čete morale umakniti na zelo slabe postojanke.

Madrid, 1. aprila. AA. Havas: Odbor za obrambo mesta je objavil, da so na madridski fronti s stalnim obstreljevanjem milicniki preprečili sovražniku, da bi se utrudil na svojih postojankah. Na fronti pri Guadalajari je sovražnik bombardiral naše postojanke, toda naši topovi so ga prisilili k molku. Naše čete so na tem odseku napredovale in zaplenile mnogo materiala. Zavzeli smo tudi vas Lepantyo, ki jo je sovražnik v begu zapustil. K nam beži mnogo vojakov.

Italija-Jugoslavija

London, 1. aprila. AA. Vsi londonski listi pišejo o tem, da je italijanski kralj odklokal kneza namestnika z redom presvete Anunčije in podčrtavajo, da imajo nosilci tega reda pravico na naslov sorodnika italijanskega kralja.

Dunaj, 1. apr. »Neues Wiener Tagblatt« prinaša nov članek o belgradskem paktu in pravi med drugim, da ima Avstrija povod, da s posebnim veseljem opravi zblizanje, ker je Avstrija dežela, ki si iskreno želi miru navzven, prav tako kakor si želi miru v lastni državi.

Varšava, 1. aprila. (Pat) »Express Porany« razlaga pogodbo med Jugoslavijo in Italijo in pravi med drugim, da si je jugoslovanski ministrski predsednik dr. Milan Stojadinovič pridobil velike zasluge za svojo domovino, ko je uredil njeno razmerje z Italijo. Belgradski pakt je Evropa sprejela z zadovoljstvom, ker se z njim likvidira cela vrsta možnih sporov.

Vojna sila Italije

Buenos Aires, 1. aprila. o. Veliki argentinski list »La Prensa« prinaša članek znanega ameriškega publicista Webba Millerja o vojaški moči Italije. Po njegovih podatkih lahko Italija vpostavi v primeru vojne 9 milijonov mož. Njeno letalstvo razpolaga z 2000 najmodernejšimi aparati ter s 5000 letali starejšega kova, ki pa so še zmeraj sposobna za boj. Trimotorni bombniki, ki spadajo med najnevarnejše orožje, lahko naredijo s 3.5 tonami bom, 440 km na uro. Na leto izdela Italija 1500 letal in izobrazi 1500 pilotov ter 4500

Čudna naključja v zvezi s storžiško nesrečo

Tržič, 1. aprila.

Razumljivo je, da je v Tržiču in tudi drugod predmet vseh razgovorov izključno le nesreča pod Storžičem. V zvezi s tem se tudi obnavljajo najrazličnejši spomini ponesrečenec iz njihovega življenja.

Zanimivo naključje se je pripetilo Mirku Ovseniku. On je umrl ravno na tak način, kakor je to predpostavljeno v igri »Luč z gorae«, ki so jo v lanskem sezoni igrali v Tržiču. Mirko Ovsenik je v njej igral vlogo Hinka Mola. Ta igra predstavlja Mola kot mladeniča, ki se z vso odločnostjo bori za katoliška načela. Bil je tudi velik prijatelj planin. Preden se je nekega dne podal na hribe, je še prejel svetlo obhajilo. V gorah se je naslednji dan ponesrečil. In tako, kakor pripoveduje ta igra o Moli, se je zgodilo tudi pokojnemu Mirku Ovseniku. Na veliko noč je še prejel sv. obhajilo, dan za tem pa je že obležal v mrzlem objemu storžiškega plazja.

Ovsenik Mirko je bil poseben talent v slikarstvu in kiparstvu. Komaj je bil star 16 let, že je izdeloval stvari, da so se vsi čudili. Posebno pozornost sta vzbudili dve sliki, ki predstavljata Mater božjo. Ti dve sliki so mu, ko je ležal na mrtvaškem odru, položili poleg glave. Sliko, ki predstavlja Marijino oznanjenje, je fant dokončal ravno na veliko soboto zvečer.

Tudi vsi ostali fantje, ki so odšli na velikonočni ponedeljek pod Storžič — devet v smrt, drugi so tej komaj ušli — so v letošnjem postu igrali v Tržiču igra »Na goliških plazovih«. Teden dni prej so jih na slutili, da bi kdaj tudi sami postali žrtev plazja. To igro je priredil in vodil včeraj pokopani Rudolf Plajbes, ki je bil sploh duša prosvetnega dela »Na fabriki«. Imel je okoli sebe precejšnje število mladih in neumornih prosvetnih delavcev, ki so bili že dosedaj lahko ponosni na velike uspehe svojega dela, imeli pa so pred seboj še velike napore in so se čakali, da bi jih mogli čim popolneje uresničiti.

Med belimi grobarji

Oči vse naše javnosti so obrnjene od zadnjega ponedeljka dalje na nesrečni kraj pod Storžičem, kjer je zamrlo devet mladih življenj. Javnost še vedno z največjo nestrpnostjo pričakuje novih poročil s kraja nesreče. Medtem, ko v dolini padajo raznovrstni kritike in račun reševalcev, se neumorno bori z reševalnimi deli nekako 100 ljudi, ki z nadčloveškimi napori stikajo za zasutimi trupli.

Kako rešujejo

Od koče pod Storžičem vodi ozka, skozi sneg zgažena pot proti deloma odprtem pobočju, ki leži visoko nasproti koče. Tik poleg pobočja je žleb v obliki podolgatega »V«. Plaz je zasul žrtev v svojem spodnjem delu tega »V«. Pot od koče do kraja, kjer se je pripetila nesreča, je dolga pol ure, je pa na mestih, kjer vodi čez odprto pobočje zelo nevarna. Reševalci stanujejo večinoma v koči, vojaki v okoliških stajah. Odtod se vsako jutro podajajo na ponovno reševanje ponesrečenec. Ogromen plaz je danes v glavnem že skoraj razkopan. Vojaki so napravili do štiri metre globoke rove v sneg, v medsebojni razdalji tudi kakih 4 metrov. Civilni reševalci pa nato s posebnimi jeklenimi, 4 m dolgimi palicami vrtajo po teh rovih skozi sneg, vodoravno in navpično. Te jeklene palice so nalašč izdelane v ta namen. Izdelala jih je tovarna Gassner-Glanzman v Tržiču ter jih stavila reševalcem na razpolago. Na koncu so palice nazobčane. Ko reševalec s tako palico naleti na kakšno oviro pod snegom, palico previdno malo zavrti in jo potegne spet iz snega. Na zobeh lahko ugotovi, na kakšen predmet je naletel pod snegom. Če je zadel na kako truplo, ostane na zobeh palice majhen kosček blaga ali kože. Ravno s pomočjo teh palic so do sedaj našli štiri ponesrečence, dočim so prvega našli le po naključju, ker so molele iznad snega njegove smuči.

Ponoči delo večinoma počiva. Le prvi in drugi dan so reševalci delali na večer ob svitu bakelj ter so tedaj našli trupla Sarabona in Ahačiča. Reševanje je neverjetno naporno. Reševalci se morajo boriti z mrzlim, meglo in snegom, ki od časa do časa še vedno naleta. Neprestano morajo svojo pozornost obračati na pretebe nevarnosti novih plazov. Streljanje orožnikov z vrha plazja bo reševalce opozorilo na novo nevarnost. Reševalci so storili vse, kar je bilo v njihovih močeh. Naloga vojakov je bila, da izkopljejo v glavnem delu plazja rove, civilni reševalci pa stikajo za žrtvami s palicami, ki jih zabadajo v sneg. Verjetno je, da bodo v glavnem reševalna dela

gotova že do danes zvečer. Vojaki se bodo nato na večer vrnili v Tržič ter se z večernim vlakom odpeljali v Škofjo Loko. Civilni reševalci, pod vodstvom Jeseničana J. Copa in ljubljanskega zdravnika dr. Breclja, bodo verjetno ostali na kraju nesreče nekaj dni. Sedaj je prevzel vodstvo reševanja Jože Cop, ki vodi vsa dela v skladu z vodjo vojaške ekspedicije, kapetanom Piršem iz Ljubljane.

Še vedno štiri žrtve pod snegom

Slovenski dom je že včeraj poročal, da so doslej izkopali pet ponesrečenec in so na ta način ostali pod snegom še štirje. Do danes popoldne se to stanje še ni spremenilo. Če bodo tekom današnjega dne izkopali še kako žrtev, jo bodo prepeljali v Tržič ter jo položili na mrtvaški oder k ostalim trem truplom, ki leže v občinskem domu. Če se reševalcem tudi še danes ne bo posrečilo popolnoma dokončati svojega dela, bodo morali nesrečni pokopanci pod storžiškim plazom ostati toliko časa, dokler ne skopni sneg. To bi bilo nekako meseca maja.

Včerajšnji pogreb prvih dveh žrtev

Tržič, 1. aprila.

Včeraj popoldne ob pol 6 je bil v Tržiču pogreb dveh žrtev snežnega plazja pod Storžičem, Mirka Ovsenika in Rudolfa Plajbesa. Ko so ju popoldne položili na mrtvaški oder v občinski hiši, so se od njiju hodile poslavljati ogromne množice ljudi. Oder je bil zasut s cvetjem in vencem, ki so jih poklonila društva v Tržiču. Pogrebne obrede je opravil g. župnik Vovk ob asistenci šestih duhov-

Zadoščenje vestnemu policijskemu stražniku

Ljubljana, 1. aprila.

Kazenski sodnik okrajnega sodišča dr. Val. Benedit je pretekle soboto vodil kazensko razpravo, ki je dala popolno zadoščenje policijskemu stražniku Ignacu Dorniku. Skoraj vsak Ljubljanečan pozna vestnega stražnika, ki je skoraj 6 let opravljaj na Marijinem trgu službo prometnega reditelja. Neki čevljarški pomočnik, ki je prišel iz krškega okraja v Ljubljano prodajati čevlje, je stražnika obdolžil tatvine 100 din. Dorniku se je namreč moč zaradi svojega vedenja zdel sumljiv, pozval ga je v neko vežo, kjer ga je legitimiral ter pregledal njegove papirje in prtljago. Ker ni našel nič sumljivega, ga je pustil. Možakar pa si je izmisli zloben naklep. Kake tri ure po tem dogodku je namreč čevljarški pomočnik prišel na policijsko upravo in tam podal uradno prijavo proti Dorniku zaradi tatvine. Trdil je, da je imel poprej pri sebi 500 din, pozneje pa, po legitimiranju in pregledu prtljage pa samo 400 din. Rezultat sobotne razprave je bil presenetljiv. Ugotovljeno je bilo, da so »neki neznanec« čevljarškega pomočnika naučili, kako naj Dornika naznani in postopa proti njemu. Razvoj dogodkov je znal Dolenec z Rake tako lepo in drastično opisati na policiji, da je policijska uprava Dornika začasno suspendirala od službe, dokler se ne izkaže v sodnem in disciplinskem postopku njegova nedolžnost. Na sobotni razpravi je sodnik zaslislal obremenilno pričo in dva policijska nadzorika, neposredna predstojnika Dornikova. Kot priča zaslislani čevljarški pomočnik je s svojimi izjavami prišel v tako diametralno navzkrižje, da je sodnik ovaditelju-priči odredel vsako verodostojnost ter nato Ignaca Dornika oprostil vsake krivde in kazni. Svetovati bi bilo, da bi policijski stražniki pri takih perverzijah poslih vedno imeli poleg sebe še kake zanesljive zaupnike, ker se tudi drugim lahko zgodi to, kar se je zgodilo stražniku Dorniku.

Da se razumemo!

Ljubljana, 1. aprila.

Zadnje dni je prišel v nek ljubljanski zavod nov predstojnik, ki se je že v začetku svoje visoke odgovorne službe izkazal za zelo »vestnega« in »sposobnega« uradnika. Ko je prevzel svoje nove posle, se je na vso moč potrudil, da bi bilo med drugim kar najbolj točno ugotovljeno in zapisano,

nikov. Pevci so nesrečnim žrtvama zapeli nekaj žalostnih pred občinsko hišo ter na pokopališču. Pogreba se je udeležil ves Tržič. V sprevedu so korakali tudi zastopnik bana okrajni načelnik iz Kranja g. Lipovšek, mestni župan g. Majersič, prijatelji in znanci pokojnikov ter člani vseh društev, v katerih sta bila pokojnika vključena. Preden so krsti položili v skupen grob, je pristopil župan g. Majersič in spregovoril v slovo:

»Prišli smo polagati prve žrtve strašne nesreče, ki je zadel naš Tržič. Ti, Rudolf, ki si tako ljubil naše planine, ki si bil poln ognja in ljubezni, ki si zbiral tovariše okrog sebe, ti, ki si bil poln navdušenja za planinstvo, si postal žrtev tega navdušenja. S teboj smo otvorili danes v Tržiču žalosten spoved devetih mrtvih tovarišev. Kdaj bo ta žalosten spoved končan, na to danes še ne moremo odgovoriti. K tvojim mrtvim tovarišem bomo prinesli semkaj tudi tvojega lastnega brata. Žalost prejšnja ne samo tvojo mater, sestro in sorodnike, temveč tudi nas vse. V tolažbo tvojim sorodnikom pa kličem z materjo sveto Cerkvijo, da se bodo v bodoče dvigale goreče prošnje v nebo za blagor, mir in pokoj tvoji duši!

In ti, dragi Miro! Tvoja plemenita duša je hrepelna po Bogu. Zadnji čas si pogosto pristopal k mizi Gospodovi, skoraj sleherni dan. Hrepel si po višavah, da bi se z naravo približal svojemu Stvarniku. Hrepel si po Onem, ki ima večno življenje. On pa te je poklical z višav, z naših slovenskih planin. Ti, Miro, prosim te, prosi za nas pri našem najboljšem Očetu! Prosi za nas, predvsem za našo moško mladino, tržičsko moško mladino, da bi hodila po tisti duhovni poti, po kateri si hodil ti. Prosim te, dragi Miro, prosi za nas, mi pa bomo molili za tebe toliko časa, dokler se ne snidemo pri večnem, najboljšem in pravičnem Sodniku!

Nato se je poslovil od obeh pokojnikov zastopnik Prosvetnega društva v Tržiču g. Šmitek. V pesniških besedah je orisal plemeniti značaj obeh pokojnikov in prikazal vso pretresljivo žalost, ki je zadel Tržičane, ko je nemila usoda na mah iztrgala iz njihove srede devet mladih življenj, med njimi tudi ti dve življenji, ki sta bili vzor današnje doraščajoče mladine.

Prisilno notranje posojilo v Italiji

Trst, 1. aprila. AA. Z italijanskim ukazom z dne 5. oktobra 1936 št. 1743 je bilo uvedeno prisilno posojilo na vrednost nepremičnin v Italiji in izredni davek na nepremičnine v višini 3 in pol promile za zaščito tega posojila. Po čl. 2 tega ukaza morajo to posojilo plačati vse fizične in pravne osebe, ki imajo zemljišča ali stavbe v Italiji. To posojilo morajo vpisati tudi tuji državljani, ki imajo nepremičnine v Italiji. Naši državljani morajo vpisati to posojilo na podlagi 2. poglavja člena 6 pogodbe o konzularni službi, ki odreja, da imajo lastniki nepremičnin v tuji državi iste obveze kot drugi državljani. Rok za plačilo prvega obroka je bil podaljšan do 31. marca. Drugi obrok se bo vpi-soval do 18. aprila t. l. Italijanske davčne oblasti imajo nalog, da naj takoj prodajo vse imetje onih lastnikov, ki ne bi plačali obroka.

Premestitve uradnikov - zaradi ženskih jezikov

Maribor, 31. marca.

Te dni smo imeli priložnost pri nekem tukajšnjem uradu dobiti vpogled v zanimiv predlog, katerega je naslovil neki mariborski uradnik preko omenjenega urada na finančno ministrstvo. Predlog je prav originalen, ker pa je pripravljen z vsemi službenimi formalnostmi, izgleda, da je misljen zares. Zasluzi pa zaradi svoje izvirnosti, da izve zanj tudi širša javnost, tembolj, ker smo prepričani, da se bo strinjal s predlagateljem marsikateri zakonski mož, ki mu v zakonu zaradi dolgih jezikov ni baš z rožicami postlano. Maribor ima kot ena najvažnejših carinskih postojank precejšnje število carinskih uradnikov.

Filmi

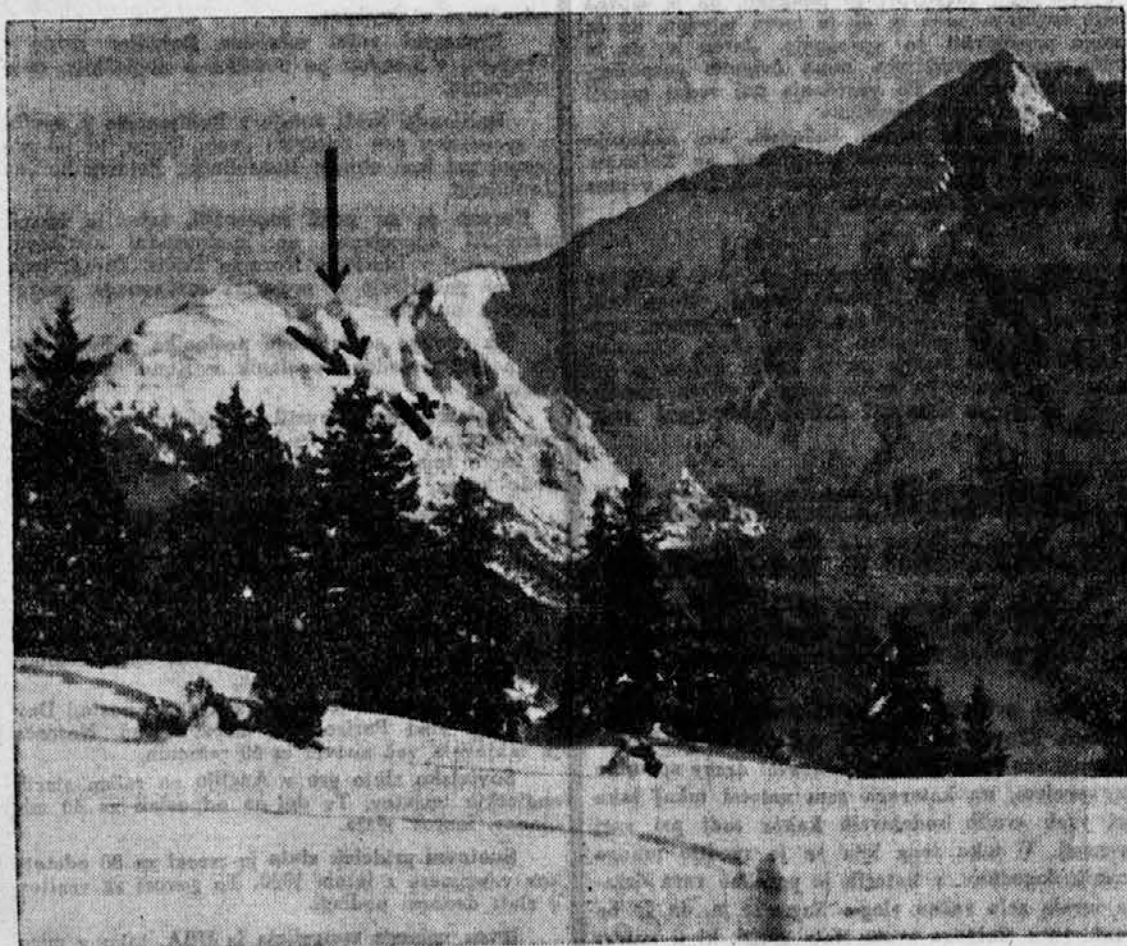
»Glas srca« — Union. To je četrti film tenorista Benjaminja Giglija in pri njem moramo ugotoviti, da je tudi Giglija zadel usoda obrabljenosti. Ne velja to za njegovo petje, pač pa za vsebino. Prvi trije njegovi filmi so bili resignirano sentimentalno otožni, vsebinsko prilagojeni za Giglijev glas, njegovo nerodno zunanost in igro. Zato so si bili skoraj na las podobni. V četrtem so izkoristili Giglijevega glasu hoteli narediti nekaj novega in so naredili najcistejšo limonado s princem, socialno sproščenimi princesami, monoklistimi baroni, rivijero, letali in podobno, brez smisla in celo brez sentimentalnosti. V filmu naj bi se menda ljudje smejali, toda posreči se to samo tistim, ki žive v ceninih romanah o princesah. Tenoristovega petja, zaradi katerega bi človek odpustil vse drugo, je v tem filmu silno malo, kar ga je vse skupaj tako mimogrede kakor glasba v filmih sploh malo. In še od tega je dobra tretjina na ploščah. Glasba in melodije so neizrazite, režija tretjerazredna. »Glas srca« so v tem filmu strašno banalni kljub reklamam z dunajsko-berlinsko-nemško »Ljubljankom« Geraldino Katt, ki naj bi film pozivila s svojo historijo. Prihodnje naj takim filmom dajo rajši naslov »Razočaranje« z Benjaminom Giglijem.

Aprilska šala se je umaknila

Vremenski zvitorepec — sušec, ki nam je letos nallil kolosalno množino dežja, saj ga je padlo 320 mm, kar pomenja, da se je nad ljubljanskim ozemljem zlilo do 128 milijonov hl vode, se je moral o polnoči umakniti vremenskemu nagajivcu in šaljivcu aprilu. Prvi dan že je april zelo resen. Tragična smrt devetih žrtev plazov pod Storžičem, kakor tudi pojav še drugih nesreč v planinah, sta tako globoko odjeknila v naših krajih, da se je letos morala aprilska šala umakniti iz javnosti v zatišje. Druga leta so vsi časopisi objavljali po cele kolone aprilskih rac in člankov. Letos vsi resno presojajo veliko tragedijo mladih žrtev belega zimskega športa.

Ljubljanečan pa drugače ni mogel krotiti svoje stare navade, vpeljane že od pamtikeva za 1. april. Vendar način pošiljanja po 1. aprilu se je moderniziral in prilagodil modernim časom tehnike. V starih časih so obrtniki in obrtniški pomočniki kaj radi na ta dan pošiljali ubogljive vajece po »ptičje mleko« h kakemu trgovcu. Ker živimo sedaj v dobi avijacije in je znano, da je zlasti med ključavničarji, kovači in sličnimi strokami veliko zanimanje za aeroplane, ki jim vajenci tudi kratko pravijo »ra-taplani«, je davi na vse zgodaj neki ključavničar poslal vajenca, poznavalca vseh vrst avijonov in glavnih konstrukcijskih delov k konkurenci po »fogelproleper«. Konkurenca je šalo takoj razumela. Pa je vajenca napolnila k tretjemu konkurentu. Ta pa je vajenca nazaj poslal, rekoč: »Reci mojstru, da je... aprilski osel!«

Cene moki in kruha rastejo v Avstriji ter so že zdaj tako visoke, kakor so bile med svetovno vojno.

Puščice kažejo smer plazov, in sicer je plaz, zaznamovan s posevno puščico, zasul prvo skupino smučarjev, navpična puščica pa kaže smer plazja, ki je zasul drugo skupino. Reševalci odkopavajo približno na mestu, zaznamovanem s črno črto in križcem. To sliko je posnel Vladimir Kostanjevec.

Naročajte Slovenski dom!

Celjske novice

Napadi in nesreče ob praznikih. Gradič Jakob, 27-letni pos. sin iz Sv. Urbana, Slivnica pri Celju, je hotel nesti 28. marca vodo v kuhinjo. Pri vodenju se mu je spodrsnilo in je padel ter si zlomil levo nogo. — Golob Matevž, 12-letni sin delavca, Lastni dom, Celje, si je 29. marca poškodoval levo roko na šipi. — Zaje Franc, 60-letni prevzikač, se je 25. marca spotaknil na korenini in si zlomil desno roko. — Na veliko soboto je napadel M. A. iz Zgornje Pomurke Verdeva Ivana, 25-letnega posestniškega sina iz Velike Pirešice, in sicer tako, da ga je udaril z drogom po glavi in ga močno poškodoval. — Založnica Antona, 21-letnega posestniškega sina iz Spodnjega Dolca je A. P. iz Kozjaka z nožem zabodel v desno roko. — Mrzeka Franca iz Tinskega pri Zibiki je 29. marca A. M. doma istotam, udaril z litrom po glavi in mu zadal smrtonosno rano nad levim ušesom.

V Celju je umrlo meseca marca 37 oseb, in sicer 19 oseb v mestu in 18 v javni bolnišnici.

Kulturni koledar

Bedenič Janez

Dne 1. aprila 1843 je umrl v Kranju janzenistični pisatelj Bedenič Janez. Rodil se je 22. decembra 1777 v Zg. Šiški. Studiral je v Ljubljani in bil 1801 posvečen za duhovnika. Bil je župnik pri Sv. Petru v Ljubljani, nazadnje dekan v Kranju. — Bil je izrazit jožefinec in janzenist. Bil je nasprotnik vsake izredne pobožnosti, zlasti romanja, pri tem pa velik prijatelj šole. Pri Sv. Petru v Ljubljani je sezidal hišo, katero je namenil tudi za šolo. Udeleževal se je tudi kot cerkveni pisatelj. Priredil je Tomaža Kempčana: »Hoja k' nebesom po Paglavčevi redakciji. Izdal je tudi Klementinijev janzenistični: »Sveti križovi pot«. V nemškem jeziku je izdal izvirno knjigo o teologiji, ki ima janzenistične tendence.

Ljubljana danes

Koledar

Danes, četrtek, 1. aprila: Hugon.
Jutri, petek, 2. aprila: Fran P.

Nočno službo imajo lekarne: mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9; mr. Ramor, Miklošičeva c. 20, in mr. Gartus, Moste.

Drama: Zadnji signal. Red Četrtek.
Opera: Vesela vdova. Izven.
Kino Union: Glas srca.
Kino Sloga: Jelniki s hudičevih otokov.
Kino Matica: Mladost kraljice.

*** KINO ***
UNION
TEL. 22-21
BENJAMINO GIGLI
Glas srca
Geraldina Katnikova

SLOGA
Premiera velikoga filmskega dela
Jelniki s hudičevih otokov
v glavni vlogi WARNER BAXTER
Ottavio roman v podlistku Slovenskega doma
Samo še danes in jutri matineja ob 14.15 uri
Angel aerodroma
Shirley Temple

MATICA
Mladost kraljice
Jenny Juge, Friedrich Benfer
Predstave ob 16., 19. in 21. uri

Tvrda inž. Jelačin in Co. je darovala Vinčenčevi konferenci v Trnovem 300 Din namesto venca na grob g. Naglost France.

Udeležence jugoslovanskih inženjerjev in arhitektov - sekcija Ljubljana vabi na XVIII. redni letni občni zbor, ki bo v petek, dne 16. aprila 1937 ob pol 20 v društvenem lokalu v Ljubljani, Kongresni trg 1-11.

Propagandno predavanje o izletni poti v Pariz na svetovno razstavo 1937 priredi združenje železniških uradnikov - oblastna uprava v Ljubljani, v dvorani »Sloga« v poslopju žel. direkcije v Ljubljani, Pražakova ulica, dne 14. in 16. aprila vsakokrat ob 8 zvečer. Predava predsednik združenja g. Jože Jenko. Predavanje spremljajo tudi glasbene točke. — Predavanje je razdeljeno na dva večera, in sicer: I. del dne 14. aprila, prikazane bodo skioptične slike počeni s odhodom iz Jugoslavije, iz Ljubljane preko Jesenic, Salzburga v München, dalje na Bodensko jezero v Friedrichshafen k ogledu delavnice Zepplina, dalje po reki Reni do Kölna, v Belgijo, glavno mesto Bruselj ter v Pariz, kjer bo letos otvorjena velika svetovna razstava. — II. del 16. aprila pa se bodo predvajale slike iz poti od Pariza preko bojnih poljani okoli Reimsa, dalje v gorsko Švico, ob jezeru v Genevi, v visokogorsko železnico v vzhodje Matterhorna, v Zermatt, a nato v severno Italijo, v Milano in Benetke ter s povratkom v Ljubljano. — Navedeni predavanji sta privlačni ravno sedaj v dobi organiziranja izletov v Pariz na veliko razstavo ter bo marsikoga od teh interesentov, a tudi druge ljubitelje pokrajinskih krašot zanimalo. Prispevek za obe predavanji je 4 ozir. 2 Din. Vstop je dovoljen vsakomur ter obisk priporočamo.

Ljubljansko gledališče

DRAMA

Začetek ob osmih

Četrtek, 1. aprila: Zadnji signal. Red Četrtek.
Petek, 2. aprila: Zaprt.

Zanimiva premiera se bo vršila v tekočem tednu, igrali bodo Fodorjevo »Maturo«, delo, ki so ga vpisali pred nedavnim s velikim uspehom na Dunaju. Vsebinsko predstavlja konflikt med gimnazistko in profesorjskim zborom, ki ga predstavljajo profesorji dveh različnih vzgojnih metod. V igri sodelujejo gg.: Levar, Debevec, Gregorin, Drenovec, Jerman, Plut in Daneš, ter dame: Nablocka, Mileva Boltarjeva, Mira Danilova, Levarjeva, Slavčeva in Jaga Boltarjeva. Režiser: Ciril Debevec.

OPERA

Začetek ob osmih

Četrtek, 1. aprila: Vesela vdova. Izven. Cene od 30 Din navzdol.
Petek, 2. aprila: Zaprt.

Sobota, 3. aprila: La Boheme. Red C. Gostuje gđ. Anita Mezetova.
Gostovanje sopranistke gđ. Anite Mezetove v Puccinijevi »La Boheme« bo v soboto, 3. aprila za polnletni abonma, ki nosi oznako red C. To je prva predstava za ta abonma. Gđ. Mezetova, ki je absolventka ljubljanskega konservatorija in se je v Ljubljani že ponovno odlikovala s svojimi nastopi, ki so ji obetali lepo pevsko kariero, je v letih, odkar je angažirana na belgijski operi napredovala v vseh ozirih. Partija Mimi se prav posebno prilaga njenim kvaliteta in ji daje priliko, da uveljavi vse svoje pevske in igralske vrline.

Mariborsko gledališče

Četrtek, 1. aprila ob 20: »Rdeči nageljni«. Red C.
Petek, 2. aprila: Zaprt. (Gostovanje v Ptuj.)
Sobota, 3. aprila: »Dr. Gostovanje g. Mihajla Markoviča.

Kako so Pohorci iskali ljubljanski nebotičnik

Maribor, 1. aprila.

Prijatelj našega lista iz mariborske okolice nam je pripovedoval sledečo zanimivo zgodbo, ki se je pripetila njemu, njegovi boljši polovici in nekaterim njegovim prijateljem, ko so se podali v belo Ljubljano in iskali po njej sloviti nebotičnik. Omeniti moramo, da je naš prijatelj doma iz mariborske okolice, ki se že prištevata Pohorju, ter je imovit trgovec in gostilničar, ki ima tudi svoj luksuzni avto.

Njegova mlada žena, s katero živi že dve leti v srečnem zakonu, v katerega je zajadral brez poročnega potovanja, ga je že čeli dve leti navajala, da bi se tako potovanje vendarle spodobilo. Mož se je upiral in upiral, pa se je končno moral le udati. Takšna je pač usoda zakonskih mož, da po navadi žene nosijo hlače v hiši. Domenila sta se z ženo, da napravita to potovanje v belo Ljubljano. Pogovorila sta se svoje prijatelje, da so jima delali družino na izletu. Lepega, sončnega jutra so odbrzeli od doma v avtomobilu ter sredi dopoldneva privozili v Ljubljano. Ko so zavozili pri Črnučah čez savski most, jih je že čakalo prvo presenečenje. Gosta, pristna ljubljanska meglja jih je sprejela, da so — nevarni take prikazni — jedva nekako pogodili v Ljubljano. Tu so tavalni sem in tja po meglenih ulicah z avtomobilom, dokler jim ni bilo vsega dosti, pa so ustavili vozilo ter se podali peš na razgledovanje mesta. Pohorci so že po naravi bolj nerodni, v megli pa jih je orientacijski čut popolnoma zapustil in tako se slednjič zgrešili svoj avto, ker so pozabili mesto, kjer so ga pustili. Vsak Stajerc, ki pride v Ljubljano, se seveda zanima takoj za ljubljanski nebotičnik. Tudi naše Pohorce je zanimal. Ker pa so v ljubljanski megli vse hiše enako visoke, ga sami niso mogli najti. Zatekli

so se po pomoč k stražniku, ki jim je povedal vse ulične vogale, okoli katerih naj krenejo, da pridejo do nebotičnika. Iskali so naprej in slednjič prišli do stavbe, ki se jim je v megli zdela nekam zelo visoka. Aha, tu bo nebotičnik, so mislili, tembolj, ker so videli, da se nahaja v pritičju gostilna, o nebotičniku pa so slišali, da je od tal do vrha natrpan s kavarnami in sličnimi prijetnimi lokali. Na pragu jih je sprejel natak, prijazen pomahal s servijeto ter jih povabil v notranjost. Odzvali so se prijaznemu vabilu ter vstopili. Ker so slišali, da se pride na nebotičnik samo z dvigalom, so vprašali natakarka, kje se ta naprava nahaja. Mož je bil očitno precej hudo mučen in je precej uvidel, s kom ima opravka. Dejal jim je, da se nahaja dvigalo šele v tretjem nadstropju. Vodil jih je navzgor, ko pa so prišli do vrha, je dejal, da je dvigalo žal pokvarjeno, stopnice pa na vrh ne vodijo. Ne bo druge pomoči, kakor da si ogledajo Ljubljano s spodnje terase nebotičnika. Odprl je vrata ter jim pokazal majhen balkonček, s katerega so videli pred seboj samo gosto meglo, vendar pa se je iz megle na nasprotni strani čisto dvigala v zrak mogočna stavba. Sment, saj je vendar nebotičnik na drugi strani ceste, se je posvetilo našim Pohorcem. Hudo so pogledali natakarka, ki jih je tako imenitno potegnil v tretje nadstropje, ter zdrveli navzdol po stopnicah. Slednjič so le prišli do nebotičnika in si z njegove terase ogledali ljubljansko megljo. Imeli so dovolj humorja, da jim je dogodek povzročil veliko zabavo. Seveda je bilo potem bolj kisló, ko so po meglenih ulicah ljubljanskih iskali svoj avto, katerega so šele s pomočjo policije izsledili v neki stranski ulici. Dozorel pa je v njih trden sklep, da ne bodo v gosti ljubljanski megli nikoli iskali nebotičnika.

Preganjanja, ki si jih ne želimo več

Ljubljana, 1. aprila.

Bilo je v januarju leta 1934, ko sem bil sredi inštrukcije obveščene, naj se zglasim v pisarni g. ravatelja v važni zadevi. Ravatelj me je sprejel s silno resnim obrazom.

»Dobil sem nalog, da Vam odvzamem vse inštrukcije. Nalog pravi tudi, da moramo poskrbeti, da zletite z univerze in da se Vam odlegne vse ugodnosti, ki jih kje uživate; skratka, da se Vas docela onemogoči. Ta leta, kar Vam dajem kruha, sem bil z Vami izredno zadovoljen in mi je sedaj toliko bolj žal, da je moglo do tega priti. V strankino pisarno je prišla namreč, strogo zaupna ovadba, da ste klerokomunist(!) in da ste tajen političen agitator. Nalog je sicer strogo poverljiv, ampak ukaz brez nadaljnjega izviru; ker pa Vas poznam že nekaj let in to od dobre strani, sem strankarsko disciplino kršil in Vas o vsem informiral. Doslej se mi namreč niste zdeli političen človek.«

Mrzel pot mi je šel po hrbtu in tako sem bil presenečen, kakor če bi zvedel, da sem v tem trenutku postal ameriški prezident. Tudi tega nisem vedel, kaj je klerokomunist, ker si nisem mogel predstavljati, da bi bilo mogoče iz klerikalca in komunistu skupaj kaj pametnega skovati. Edino pametno, kar sem mogel storiti, je bilo, da sem zahteval konfrontacijo s svojimi skritimi »prijatelji«. G. ravatelj me je napotil v znano ljubljansko politično pisarno.

Tu so me sprejeli z neprikrito nejevoljo kot človeka, ki hoče poslati nekam za kulise. Opravič nisem nič, po strankinski poteh pa sem zvedel čuden stvari. Da nisem edini aretnik, ampak da ima omenjena politična pisarna v evidenci vse akademijske mojega kraja in da smo vsi razen enega črno zapisani kot nacionalno nezanesljivi in nevarni ljudje, ki jim je treba stopiti na prste. — (Omenim naj, da se od vseh akademikov mojega kraja niti eden ni nikoli spuščal niti v zakonito, niti v nezakonito politiko.) Vse pa da mora ostati v najstrožji tajnosti, da ne bo prav nič opaziti odkod prav za prav po nas pada.

Poiskal sem zanesljivega zagovornika in obtožil politično pisarno klevetanja. Takoj nato sem dobil povabilo iz politične pisarne in so me tokrat zelo ljubezno sprejeli. Priznali so mi, da so sprejeli lažljivo denunciacijo od svojega zapuščnika (šolnika) in mi obljubili s prihodnjo pošto dostaviti prekleto svojega konfidenta. Za captatio benevolentiae pa so me vprašali, ali imam že zagotovljeno službo in mi na moje začudenje namignili, da imajo take stvari oni v rokah. Zavalil sem se in dejal, da se bom zadovoljil s preklicem brez službe.

S preklicem konfidenta-denuncijanta nisem bil zadovoljen, ker je bil formuliran čudno in skrit v dolgem političnem poročilu. Seveda so mi obljubili dostaviti z naslednjo pošto drugega in ko tudi ta ni bil po volji, še tretjega. Kakor če najdes laas v juhi in naročiš drugo. Preklicil so torej kar deževali in bi — sem prepričan — na željo

Vzgojni večeri za starše

Vzgojni večeri za starše se bodo vršili v tednu po beli nedelji, od 5. do 10. aprila, vsak dan ob 20 na osnovni šoli v Spodnji Šiški. Namen teh večerov je, da seznanijo starše z važnimi vprašanji duševnega življenja, telesne rasti in vzgoje otrok, ki jim žrtvujejo v ljubezni svoje življenje in delo, a jih čisto premalo poznajo, da bi jim mogli nuditi prave vzgojne pomoči v razvojnih težkočah in nevarnostih.

Tecaj v obliki predavanj in sledečih prostih razgovorov priredi »Pedagoško društvo« v Ljubljani. Predavanja se bodo vršila v sledečem redu:

1. O bodočnosti naše mladine (profesor Copič Venčeslav).
2. Govorne težkoče mladine (strok. učitelj gluhonemice Mazi Vilko).
3. Duševni razvoj mladine (prof. Černej Anica).
4. Telesno-razvojne težave in nevarnosti mladosti (zdravnik dr. Mis Franta).
5. Vzgojne težkoče rodbine in doma (prof. dr. Gogala Stanko).
6. Kaj vpliva na šolski uspeh in neuspeh (prof. dr. Ozvald Karel).

K udeležbi vabimo iskreno starše in prijatelje naše mladine!

V ponedeljek zanimiva koncertna akademija, na kateri bodo nastopili: izborna altistka ljubljanske opere Bernot-Golobova, mariborska plesalka Stucinova in koncertni pianist prof. Rene Gallatja. Spored je pester: arije, plesne točke in klavirske solotočke.

PTUJSKO GLEDALIŠČE

Petek, 2. aprila ob 20: »Dr. Gostovanje «Narodnega gledališča» iz Maribora.

Od tu in tam

Občinstvo opozarjamo, da bodo po novem finančnem zakonu za leto 1937-38 od 1. aprila t. l. znašale pristojbine: za prošnje 10 din, za priloge po 4 din, za pritožbe proti odlokom upravnih oblastev 30 din, za oglase v časopisih v krajih do 40.000 prebivalcev za 75% manj, v krajih od 40 do 80.000 prebivalcev za 50% manj od dosedanje takse, za poselske pogodbe 20 din, za vse vrste pooblastil 20 din; za pogodbe o vzdrževanju 1%, za dovoljenje za javne radijske prireditve največ 1 din za vsak dan prireditve. Za solnino se zviša cenaz kot osnova za plačilo, razen tega so pa tudi pristojbine znatno znižane.

Cene papirju so se te dni spet povišale za 6%. To je že tretje povišanje cen papirja od januarja do danes. Tako naglo povišanje cen pa je povzročil skok cen za celulozo in drugih surovin ne samo pri nas, temveč tudi na vseh svetovnih trgih. Zveza grafičnih podjetij je že izdala obvestilo javnosti, da se vsi izdelki takoj povišajo za 6%, vendar pa se stroški dela ne povišajo. Pričakujejo pa, da bodo cene še poskočile in zato se naročila zaključujejo s pripombo, da v primeru novega povišanja cen papirju tiskarne razliko takoj pripišejo računu.

Zavod za pospeševanje zunanje trgovine je reorganiziran. Novo v tej prenosovi je to, da prevzema nadzorstvo nad izvozom izključno le država. Prej je bil ta zavod le nekaka ustanova trgovinskega ministrstva in je bil zaradi tega precej samostojen, odslej pa bo organ trgovinskega ministrstva. Naloge zavoda so tudi sedaj izvedba trgovinskih dogovorov in sporazumov ter organizacija poročevalske službe. Zavod bo vršil nadzorstvo nad izvozom v sporazumu z Narodno banko. Skupno ima novo organizirani zavod 8 odsekov.

Novo cigarete »Hercegovina« pridejo v promet 3. aprila. Cigarete pod tem imenom so se dolgo izdelovale in prodajale pred svetovno vojno in med vojno doma in zunaj. Zlasti v državah srednje Evrope so bile te cigarete znane in so si pridobile sloves zaradi svoje odlične kakovosti. Nekatere države še danes izdelujejo in prodajajo cigarete pod tem imenom, čeprav ne pridelujejo te vrste tobaka. Monopolista uprava hoče izbrati dobri sloves, ki so si ga cigarete tega imena že pridobile, in je sklenila, da bo v bodoče izdelovala in prodajala nove cigarete »Hercegovina«. Izdelovale se bodo iz mešanice izključno hercegovskega tobaka, bodo okrogle in tehtale po en gram, ter jih bodo prodajali v lepih zavitkih po 20 cigaret in v skatlah po 100 cigaret. Prodajna cena je 30 par za kos ali 6 din za zavojček 20 cigaret. Cigarete pridejo v Beogradu v promet 3. aprila. Ta dan si jih prodajalec na drobno lahko nabavi v monopolnem skladišču. V kratkem bodo te cigarete v prometu v vsej državi.

Dalmatinski ribiči so imeli svoje zborovanje v Splitu. Zborovanje je vodil senator don Frane Ivančević, ki je povedal, da je vlada dala za dvig ribištva na Jadranu 200.000 din podpore. Sklenili so pa tudi, da bodo ustanovili posebno ribiško banko, ki bo kreditirala in podpirala naše morsko ribištvo.

Preiskavo zaradi nabiranja prostovoljcev za Španijo iz Prekmurja in Medjimurja so uvedla naša oblastva. Nabiranje raznih vrst delavcev je v obeh teh pokrajinah izvrševala popolnoma zanesljivo Borza dela v Murski Soboti. Z njo so bili zadovoljni tudi vsi, ki so kakorkoli pri njej iskali zaposlitve. Istočasno pa so se tudi nekateri zasebniki oprijeli tega posla in nabirali brezposelne za vse vrste dela. Našli pa so se med njimi taki, ki so delavce skušali najeti za Španijo. Stvar se odkriva sedaj, ko so na Braču prijeli nekaj sto delavcev, ki so se hoteli izhitopiti iz naše države in odpluti v Španijo. Med njimi pa so bili tudi trije delavci iz Čakovca in okolice. Ti se sedaj nahajajo v zaporih v Prelogu. Preiskava pa še ni končana in se zato še ne ve, kdo so bili, ki so te delavce izvalili v take mreže.

Vihar z nalivom je divjal v terek in vso noč v Sibeniku. Med nalivom pa je tudi strašno treskalo. Voda se ni mogla hitro odteči z ulic in je tako vdrila v vsa pritičja in podzemna stanovanja ter zlasti gostilne. Močno so poškodovani tudi vinogradi in oljčni nasadi.

Tudi državno posestvo Belje v Baranji se je reorganiziralo. Od sedaj tvori Belje, sladkorna tovarna v Branjinem vrhu in državno posestvo Topolovec pri Sisku skupno enoto, ki se imenuje državno posestvo Belje. Uprava posestva se nahaja v Knezevci. Vrhovno nadzorstvo nad upravo pa ima finančno ministrstvo.

Bosanski izvozniki lesa pričakujejo od nove trgovinske pogodbe z Italijo boljše kupitje, kakor pa so jih imeli sedaj z Nemčijo. Obratovanje računov z Nemčijo jim dela vedno teglavice in jih ni več volja, da bi svoj les izvažali še dalje, čakali pa mesece in mesece na izplačilo. Ko je Italija zaradi sankcij zanemarila naše lesno tržišče, so izvozniki našli novo tržišče v Angliji. Zato mislijo, da bi bilo nujno potrebno, da se tovrstne zveze z Anglijo še poglode. Pogodba z Italijo pa bo odprla v prvi vrsti trg za mehki les, ker je v pogodbi dovolila Jugoslaviji 40% vsega uvoza mehkega lesa.

Nova ležišča premoga so odkrili na planini Čemernici pri Banjaluki. Zila je bila na nekaterih mestih debela po 5 metrov in več. Najdeni premog pa je po kakovosti mnogo boljši kakor pa iz ležišč, ki so jih v zadnjih letih odkrili.

V Društvu pri Cetinju je učitelj Stanko Dragović ubil svojega sorodnika Vasa Dragojeviča, ker se ni hotel oženiti z dekletom, ki mu ga je učitelj izprosil pri starših. Vaso je bil namreč naprosil učitelja, naj mu najde pošteno dekle, da bi se z njim oženil. Učitelj mu je ustrejel in mu našel dobro dekle. Ko pa je prišel dan zaroke, mu je Vaso sporočil, da se ne bo oženil s tem dekletom. Učitelj se je zaradi tega čutil osramočenega in je zahteval od sorodnika, da na vsak način izpolni svojo obljubo in dekle vzame. Ker ta poziv ni rodil željenega uspeha, se je vse končalo tako, da se je učitelj s streljo iz revolverja maščeval nad Vasom.

Vrsto koncertov naše narodne in umetne pesni bo priredil prihodnje dni v rudarskih središčih v Bosni »Trboveljski slavček«. Med drugimi v Tuzli, Kreki, Zenici, Sarajevu in Mostarju.

Ubijete hajduka Bogosavljeviča, ki je dolga leta strahoval v okolici Kučeva, bodo pokopali na skritem kraju, da za njegov grob ne bo vedel nihče. Ko so hajduka raztelesili, so opazili, da je bil nenavadno telesno razvit ter je imel nekatere mišice naravnost orjaške. Tako ni nič čudnega, če je imel hajduk klub starih težkih ran, ki so mu jih prizadejali orožniki. Še toliko moč, da je z njimi prehodil skoraj 10 kilometrov.

Trije ameriški magnatje pripovedujejo

kako so postali milijonarji

Težki današnji časi so tudi Amerikancem mnogokaj neprijetnega, ne samo navadnim ljudem, pač pa tudi tistim, ki so si v svojem življenju nabrali na tak ali drugačen način težke milijone, če ne milijarde. Zanimivo bi bilo vsekakor zvedeti, kako so ti možje prišli do tako ogromnega premoženja. Morda bo vsaj nekoliko zanesljivo to, kar pripovedujejo ti milijarderji sami o sebi. Največ bi najbrž mogli povedati zanimivega posebnost trije med njimi. To so znani magnat Rockefeller, časopisni kralj Hearst in avtomobilski kralj Durant. Sami »kralji«!

Takole nekako pripoveduje stari John Rockefeller, kako si je zaslužil svoj prvi dolar: »Ni tako važno vzbuhati spomine na one dni, ko človek zasluži svoj prvi dolar, pač pa je mnogo bolj važno spomniti se na to, za kaj ga je porabil. Star pregovor pravi: S komer se družiš, tak si! Ko me izprašujete, kako sem dobil svoj prvi dolar, bi mogel — tako pripoveduje Rockefeller — prav dobro uporabiti omenjeni pregovor, toda z majhno izpremembo. Takole bi moral reči: Kakor si izdal prvi zaslužen denar, tako boš tudi zadnjega! S tem hočem povedati, da človekova življenjska pot zavisi od tega, kako dela z denarjem, če ga izdaja za zabavo, v znanstvene namene, če ga požene skozi železce, ali da z njim gradi svojo bodočnost.

»Prvi dolar, če spijem zdravilo!«

Vedno sem mislil na svojo bodočnost. Nikdar nisem imel pred očmi samo prihodnjega dne, pač pa za tiste dni, ki bi nekdo utegnil le priti v moje največje zadovoljstvo. Bil sem vedno tudi prepričan, da bo ta dan tudi nekdo prišel. Ravno zaradi tega je bil vsak dolar, ki sem ga zaslužil, prav kakor člen v verigi, ki me je napravila za milijonarja.

Ko se spominjam na svoja prejšnja leta, moram reči, da mi je še prav živo pred očmi oni čas, ko sem zaslužil prvi dolar. Bil sem mlad dečko, poleg tega pa še bolan. Moral sem zavzeti zdravilo, ki sem se ga toliko branil. Tedaj mi je oče prigrvarjal: »Če to zdravilo popiješ, dobiš dolar.« Komaj je oče to spregovoril, je bilo zdravilo že v mojem žlečcu. To je bil prvi dolar, ki sem ga imel in ki sem o njem mogel reči, da je moj. Prosil sem očeta, naj mi kupi mal hramilnik, kjer bi bil ta dolar in morda še kak drug čisto na varnem.

Počasi sem prihranil celih 40 dolarjev. Tedaj nisem več mogel zdržati doma. Učil sem se knjigovodstva ter kmalu tudi dobil neko službo v malem podjetju, ki je trgovalo s petrolejem. Nepristano sem varčeval in tako mi je uspelo, da sem se s pomočjo nekega svojega prijatelja, ni bil prav nič manj varčen kot jaz, osamosvojil.

Verjemite mi, da ne bi bil nikdar postal mili-

jonar, če bi bil za svoj prvi dolar kupil čokolado, ali kakšne igrčke. To, kar sem danes, sem mogel postati samo na ta način, da sem bil skrajno varčen.«

»Časopisni kralj« Hearst

Pa naj pove še ameriški »časopisni kralj« Hearst. Takole pa on pripoveduje: »Ali ni mar pomembno to, da od vseh ameriških milijonarjev niti en časopisni magnat ni začel svojo kariero kot prodajalec časopisov, kakor jo je začel veliki izumitelj Edison. Ameriške kariere se začnejo večinoma čisto na drug način, kakor pa se končajo. Mislim pri tem pač na to, da te kariere končajo čisto v drugih poklicih, kakor pa so se začele. Edison, ki velja za očeta »električnega stoletja«, je svoj prvi dolar zaslužil s prodajanjem časopisov. Zvsem na mnogo bolj preprost način prišel do svojega prvega dolarja.

Če se dobro spominjam, je bilo to leta 1887, ko sem prišel z vseučilišča v Hawardu. Moj oče je bil precej bogat. Moj stari oče pa je bil senator. Moram priznati, da je bil navadno precej »suh«, kajti vsak denar, ki sem ga dobil od njega, mi je kaj hitro pošel. Nekdo me je poklical v svojo sobo in me vprašal: »No, dečko, kako misliš, da si boš zaslužil svoj prvi dolar?« Še krajše sem odgovoril: »Kot novinar!« Opozoril me je hitro tudi na to, da ne smem od njega pričakovati kakšne pomoči ali protekcije. Zavrnil sem ga: Niti nočem kakšne tvoje protekcije, prosim te samo, da mi odkupiš kakšno časopisno podjetje. To je moja poslednja želja in prošnja. Tak časopis bi bil n. pr. »San Francisco Examiner«, ki dela sicer s precejšnjo izgubo, pa kljub temu upam, da bi prišel v nekaj letih na čisto. Stane samo 50.000 dolarjev. Raje čistim čevlje, kakor pa da bi me moral vzdrževati ti!»

»Ti torej želiš, da ti poklonim 50.000 dolarjev?« me je začudeno vprašal oče. Odgovoril sem mu: »Ne, to podjetje moram kupiti zase, tja pa namesti

Zločinec dokazuje sodniku, da so tudi takini

zločini, ki ne puščajo sledov

V Stockholmu so imeli sodnijsko razpravo proti nekim razbojnikom, ki so izvršili pet zaporednih umorov. Bila je to razbojniška družba, ki se je tudi pri svojem zagovoru pred sodiščem pokazala res za nekaj posebnega. Največjo senzacijo pa je izzvala izjava nekega morileca, po imenu Turnemana, ki je sam od sebe priznal, da je izvršil tudi še šest umorov, ki o njem pravi, da je bil to res »dovršeni zločini«. To pa je po obtoženem mnenju tako popoln zločin, ker nihče ne bi mogel niti slutiti, da gre pri njem za kaznjivo dejanje. Priznal je, da je povzročil smrt svojemu nasprotniku na ta način, da mu je vzbrižgaval v žile kri tuberkuloznega psa.

Sodnijska razprava je bila pred nekoliko dnevi. Preden pa je bila izrečena sodba, je predsednik sodišča imel še zaključno besedo in je ugotovil, da ta tolpa odgovarja za pet rafinirano izvedenih umorov. Najstrašnejši pa da je bil primer, ko so zločinci spustili po gumijasti čevi skozi okno neke hiše strupen plin ter tako povzročili smrt bogate ženske, da so potem mogli opravičiti svoj roparski posel.

Ko je predsednik sodišča končal s svojim zaključnim govorom, ga je Turneman prosil, naj mu dovoli, da spregovori še on nekaj v svojo obrambo. Tedaj je zločinec začel cinčno zasmejevati predsednika sodišča, češ da njegove izjave niso popolnoma točne, posebno pa da ni točno to, da bi zapuščal vsak zločin za seboj kakšno sled. On pravi, da je vendar sam zakrivil nek tako »dovršen zločin« na tako duhovit način, da mu pač ne bi mogel nihče priti na sled. Svoje besede je podkrepil še z izjavo, da tega zločina ni bil niti obdolžen. Pristavil je še, da je bil vsega skupaj obdolžen in sojen samo zaradi petih zločinov, čeprav jih je v resnici izvršil šest.

Turneman je povedal ob tej priliki tudi to, da je ubil nekega člana njegove razbojniške tolpe, ker ga je ta začel sovražiti. Tega človeka da je ubil z neko injekcijo posebne vrste. Vzbrižgal mu je v njegove žile kri tuberkuloznega psa. Turneman se je, kakor je izpovedal, bal tega človeka, ker je ta človek rad malo bolj pogledal v kozarec in je ob takšni priliki res kaj preveč povedal. Zato se mu ni zdel nič kaj zanesljiv in ga je sklenil

mene kot glavnega urednika. Ne zahtevam nikakšne plače. Če se bo naklada petkrat pomnožila, tedaj zahtevam, da podjetje postane moje.«

Oče je kupil ta časopis, in že čez dve leti je imel list šestkrat tako veliko naklado. Tedaj me je nekdo pozval oče in mi ob tej priliki izročil ček za tisoč dolarjev. Med temi dolarji je bil tudi moj prvi, ki sem ga zaslužil.«

Durantova pot, predno je postal avtomobilski magnat

Njegova življenjska pot je bila nekoliko težja. O njej pravi sam takole: »Ko sem bil še mlad, se nisem prav nič spoznal na avtomobile in sem svoj prvi dolar zaslužil s prodajanjem nekih čudežnih zdravil ali bolje rečeno zdravil, ki niso bila vredna počenega groša. Moji starši so tedaj stanovali v mali vasi Flint v Michiganu. Ta kraj je danes znan po velikih avtomobilskih tvornicah. Ker so bili starši zelo siromašni, sem se moral potruditi tudi jaz, da bi kaj zaslužil. Pozneje sem postal delavec v nekem mlinu. Če je bil promet boljši, sem vsak dan zaslužil kakšnega pol dolarja. Tega denarja pa nisem nikoli videl, ker sem po očetovi želji raje nosil domov namesto denarja moko.

Nekega dne se mi je usoda na drug način zasmejala ali pa popačila. Nek lekarnar me je vzel za nekakšnega pomočnika. Imel sem plačo v obliki večerje in nekaj cigaret. Ze sem mislil, da ne bom nikdar prišel na zeleno vejo. Ko mi je pozneje nekdo ponudil boljšo službo, namreč prodajanje nekega zdravila proti revmatizmu, sem zapustil lekarno in opravil svoj novi posel po okoliških vaseh. S kmeti sem se zni razgovarjali. Nikdar nisem bil v svoje življenje tako ponosen, kot takrat, ko sem s tem poslom zaslužil pet dolarjev. Niti pozneje, ko je denar kar tekkel v mojo blagajno, nisem imel tolikšne vere v samega sebe, kot v tem trenutku. Moji prihranki pa so vedno bolj rastle. Pozneje sem prodajal tudi tobak. Nazadnje sem postal avtomobilski kralj, kakor me imenujejo. Toda reči moram, da svojih zadnjih uspehov še daleč nisem bil tako vesel, kakor tistih, ko sem prodajal ono čudodelno zdravilo, ki ni nikomur koristilo, pa menda tudi ne škodovalo. Bilo je res precej nedolžno.

Mussolini dviguje islamski meč v pozdrav Tripolitanecem.

svojim tovarišem, ki ga je zasovražil, je bila razprava preložena. Zaslišani so bili sedaj še oni zdravilniki, ki so zdravili Turnemanovega tovariša. Ko jim je Turneman razodel svojo skrivnost, so si bili tudi zdravilniki precej hitro edini v tem, da zločinec najbrž ne laže, kajti tak pasji strup res more povzročiti hitro smrt.

Turneman je to svoje dejanje napravil morda tudi zaradi tega, ker je bil gotov, da ga ne bo doletela smrtna kazen, ki so jo na Švedskem odpravili. Dobil je dosmrtno robijo. Toda, tudi ta kazen se mu ne zdi pravična. Prepričan je, da morejo tako duhovito dejanje izvršiti le norci, ki pa ne spadajo v ječo, pač pa v norišnico. Po takšnem in podobnem dejanju bi bil morda še marsikdo drugi tudi rad norec.

Radio

Podroben program ljubljanske in vseh evropskih postaj dobite v najboljšem in najcenejšem ilustriranem tedniku »Radio Ljubljana«, ki stane mesečno samo deset dinarjev. —

Programi Radio Ljubljana

Cetrtek, 1. aprila: 12.30 Za vsakega nekaj (ploščice) 12.45 Vreme, poročila — 13.30, spored, obvestila — 13.35 In nekaj za vse (ploščice) — 14. Vreme, borza — 15. Operetna glasba (Radijski orkester) — 18.40 Slovenska za Slovence (g. dr. Rudolf Kolarič) — 19.30 Vreme, poročila, spored, obvestila — 19.30 Nac. ura: Južna Srbija v antični dobi (dr. Cremošnik) — 19.50 Gershwina: Modra rapsodija (plošče) — 20. Velika Pavilionska pratika — posebna izdaja za navadno leto entisosedetstotintakotale. Odgovorno uredništvo: Jožek in Jekic in Co. Eksekutiva: Člani rad. igr. družine. Ilustracija v brezbarvnem tisku: razni glasovi na ploščah in brez njih. Za smeh in dobro voljo: Uganke in nagrade (glej zadnjo stran) — 22.30 Vreme, poročila, spored 22.35 Magistroy teret.

Drugi programi

Cetrtek, 1. aprila: Beograd-Zagreb: 20. Pester večer — Dunaj: 20.30 Prvi april — 21.30 Koncert po želji — Rudimpešta: 20.10 Pester večer — Trst-Milan: 17.15 Vokalni koncert — 21. Montemezzijeva opera »Ljubzen treh kraljev« — Rim-Bari: 21. Schowova igra 41.40 Zabavni koncert — Praga: 19.50 Orkestralni in socialistični koncert — 21. Schubertova VII. simfonija — Varšava: 21. Brzezinskega koncert — Nemške postaje: 20.10 Prvonaprski večer pod geslom »Nemčija se smeje« — Strasbourg: 21.30 Pester večer — Beromünster: 20.15 Komorni orkester — Bukarešta: 20.15 Simfonični koncert — Paris Radio-Bordeaux: 21.45 Komorna glasba — 22.45 Messagerov koncert — Paris P. T. T.: 21.30 Solimson-Auriceva spevoigra »Molčeca žena«.

Obvestila

Celist Bogomir Leskovic izvaja na svojem koncertu v ponedeljek, dne 5. aprila predvsem 3 sonate in sicer 1. Beethovno, 1. Brclavovo in 1. izmed mladostnih del Richarda Straussa. Dalje ima na sporedu dve španski skladbi od De Falle in po eno od Skrijabina in Ljadova v prireditvi znamenitega svetovnega celista Pjatigorskoga. Klavirski part na tem koncertu je prevzela odlična naša pianistka gđ. Zora Zarnikova. Tako bo koncert prav gotovo prvovrsten in nudi velik užitek. Koncert bo v veliki filharmonični dvorani ob 20. uri in se dobe vstopnice v knjižarni Glasbene Matice.

Koncertina in operna pevka Anita Mezelova zapoje jutri v petek arije iz pesmi naslednjih skladateljev: Schubert, Strauss in Brahms, dalje Gotovac, Milojević in Lajovic ter Mozart in Gounod. Pianisti Pavel Sivljic pa nam zaigra dela Bach-Busoni, Skrijabin in Szymanowski. Koncert bo v veliki filharmonični dvorani jutri, v petek, dne 2. aprila ob 20. uri. Predprodaja vstopnic je v knjižarni Glasbene Matice.

IV. poglavje.

V veliki razpravni dvorani vojnega ministrstva je stalo devet članov najvišjega vojnega sodišča in čakalo na pomočnika voj. ministra Mr. Ericksona.

Mož srednjih let, miren in hladnokrvni birokrat, v zvesti si svojega položaja in moči je Erickson malomarno odzdravil polkovniku in majorju ter sedmim generalom, ki so čakali nanj. Vsi so bili v popolni paradni uniformi. Celo nekam mrzlo se je nasmehnil.

»Dobro jutro, gospoda,« je dejal s svojim zoprnim glasom. »Nadejam se, da vam je kot članom najvišjega vojnega sodišča vsem jasno, da nosite veliko in težko odgovornost. To sodišče je določeno, da sodi ubijalce našega draga predsednika.«

Predsednik sodišča general Hunter je v imenu sodišča odgovoril:

»Globoko se zavedamo te odgovornosti, gospod pomočnik.«

»Dobro, potem vam hočem, preden začnemo z razpravo, dati nekoliko nasvetov in informacij.«

Začuden so vsi navzočni skimali z glavami. Erickson pa je zadovoljen z učinkom svojih besed nadaljeval v ostrem tonu:

»Ni naloga tega sodišča, da dožene krivdo ali nedolžnost pešice upornikov, pač pa, da reši državo pred nadaljnjim prelivanjem krvi! Zalostna je resnica, gospoda, da je narod Zedinjenih držav na robu ponorelosti. Ravno zaradi tega je bilo sojenje atentatorjev poverjeno raje vam, vojnemu sodišču, kakor pa civilnemu, ker so ljudje, ki sučejo meč, lahko bolj trdi in strogi. Samo skrajna strogost more rešiti državo pred nemiri, pred sojenjem na sami ulici in morda tudi pred državljansko vojno!«

Pod vplivom besedi pomočnika vojnega ministra je general Hunter na kratko pripomnil:

»Ali imate kakšen predlog, gospod,«

Erickson je po vojaško udaril s petami in prav tako po vojaško ostro odgovoril:

Jetniki s Hudičevih otokov

»Ali mi dolguje kdo od vas kaj denarja?«

»Ne, zares ne, gospodar Sam,« so odgovorili črnici vsi hkrati.

»Poznate li kak razlog, radi katerega ne morete oditi, če to hočete,«

»Ne! Za nobeno ceno nočemo oditi od vas!«

»No, potem se vrnite na delo! Vi, gospod, pa se izgubite z mojega posestva!«

»Ne boste me prevarili, Mudd! Vi ste bili mučitelj sužnjev in ste ostali mučitelj!«

Mahaje z rokami na vse strani je začel agitator znova s kričečim glasom govoriti črnem.

»Ali nameravate oditi z mojega posestva?«, je vprašal Mudd mirno. »Ali želite, da vas s silo odženem.«

Z odprtimi ustni in vzbujenimi očmi so uživali črnici v tem prepiru med dvema belima človekoma.

»Ti-le črni ljudje so moji prijatelji,« je kričal agitator, zanašajoč se na svoje poslušalce.

»Naženite ga,« pa je strogo ukazal Mudd svojim delavcem. Ko je videl, da se še vedno nekoliko obotavljajo, je nadaljeval z močnejšim glasom:

»Storite, kar vam zapovedujem!«

Črnici so se spogledali. Kakor da so srečni, ker se jim je nudila prilika, da se znesejo nad belim človekom, so se v gruči zagnali proti agitatorju.

Ves preplašen in besen se je agitator naslonil na drevo. »Odstranite se!« je vpil. »Odstranite se in ne predzrite se s svojimi črnimi rokami dotakniti se belega človeka!«

Črnici, ki so prej z velikim zanimanjem poslušali njegov govor o enakosti črnih in belih ljudi, so sedaj hitro opazili to nenadno nedoslednost, ki jo je izustil agitator.

»Toda, kapitan, malo prej ste rekli, da smo mi

prav toliko vredni kakor vi,« ga je spomnil neki črnc.

»Naprejš, se zadere drugi.

Brez obotavljanja so zgrabili agitatorja. Branili so se sicer pred njegovimi udarci, topli pa ga niso. Ob velikem hrupu in smehu so ga naglani s posestva.

Zdravnik je obrnil voz ter se podal zopet na cesto. Ko je dospel zopet do svojega vrta, je opazil svojo hčerko Martho, kako joka in drži svojo polomljeno punčko v naročju.

Zdravnik je vrgel vaje v roke nekemu mlademu črncu in vzel hčerko v naročje.

»Kdo je zakrivil, da moja punčka joka?«

»Vojak je pokončal mojo punčko! Vidiš?«

»No, no,« se je začudil doktor, da bi jo potolažil. »Saj tukaj vendar ni vojakov. O kom ti tako govoriš?«

»Pa so,« je trdila skoraj jokaje. »V hiši so.«

Zdravnik se je zasmejal, vzdignil svojo hčerko na pleča in odšel počasi po stopnicah. Skoraj neprestano mu je uhajalo na smeh. Pri odprtih vratih se je pojavil narednik Rankin s samokresom v roki. Ko se je dr. Mudd približal, se je, ne da bi ga izpustil izpred oči, umaknil v sobo.

»Dobro jutro,« je pozdravil doktor, in gledal začudeno poročnika Lovetta, ki je vstal, in svojo tasta, ki se kakor živa slika nevspečnosti ni niti premaknil.

»Kakšno dobro jutro!« je planil pokonci užaljeni polkovnik. »Ne govori s temi smrdljivimi psi! Za vrata, padli so mi v hišo ravno, ko sem mirno zajtrkoval in mi stavili sto neumnih vprašanj o nekih igralcih!«

»Jezik za zobe, otroče!« se je zadel Rankin s prezirno na ustnicah.

Začuden in užaljen je postavil zdravnik Mudd svojo hčerko na tla in dejal:

»Kaj naj vse to pomeni?«

»Doktor Mudd?« vpraša službeno Lovett.

»Da!«

»Ali poznate igralca Johna Wilkes Bootha?«

»Videl sem ga v gledališču v Washingtonu.«

»Ali bi ga spoznali, če bi ga srečali na ulici?«

Začuden je odgovoril Mudd:

»Zakaj? Da, mislim, da bi ga spoznal.«

»Ali je bil on preteklo noč tukaj?«

»Pa, razume se, da ni bil!«

»No, kaj sem vam rekel,« je vpadel v besedo polkovnik in pri tem pulil brado. »Dejal sem vam vendar, za vrata, da ga preteklo noč ni bilo tukaj.«

Ne oziraje se na razjarjenega polkovnika se je Lovett obrnil k naredniku Rankinu:

»Privedite doli gospo Mudd,« je zapovedal.

»Kaj naj vse to pomeni?« se je začudil dr. Mudd ponovno in pri tem spremljal z užaljenim pogledom narednika, ki se je, kakor da ima on največ pravice šopiriti se po njegovem domu, vzpenjal po stopnicah do spalnice v prvem nadstropju.

»Zdi se, da vi sploh ne slutite, zakaj gre,« je dejal Lovett in radovedno opazoval dr. Mudda. On je nekoliko žalil tega človeka, ki se mu je zdel zelo pošten in marljiv. Toda, vojak mora izpolniti svojo dolžnost, poročnik Lovett pa je imel zelo jasno povelja, kakšne so danes njegove dolžnosti. Končno pa je bil čevljev z imenom Johna Wilkesa Bootha tisto, kar je zelo obteževalo doktorja. Pred tako težko sumnjo ni bilo govora o kakršnih simpatijah.

»Če storite kaj žalega moji ženi,« je ogorčeno nadaljeval doktor, toda v tem trenutku je že prihitala po stopnicah Peggi Mudd.

»Sam, oh, Sam!« je zaklicala.

Doktor je objel svojo ženo in pogledal Lovetta.

»Torej?« je vprašal. »Morda mi sedaj lahko poveste, zakaj gre?«

»Seveda,« je dobil hladen odgovor. »Doktor, vi ste aretirani zaradi sodelovanja pri atentatu na predsednika Abrahama Lincolna,« njegov glas je postal pri tem trd, »ki ga je ubil v gledališču človek, ki ste ga preteklo noč sprejeli v svojo hišo in kateremu ste pomagali pobegniti. To je bil John Wilkes Booth.«

»Doktor,« je dejal hladen odgovor. »Doktor, vi ste aretirani zaradi sodelovanja pri atentatu na predsednika Abrahama Lincolna,« njegov glas je postal pri tem trd, »ki ga je ubil v gledališču človek, ki ste ga preteklo noč sprejeli v svojo hišo in kateremu ste pomagali pobegniti. To je bil John Wilkes Booth.«

»Doktor,« je dejal hladen odgovor. »Doktor, vi ste aretirani zaradi sodelovanja pri atentatu na predsednika Abrahama Lincolna,« njegov glas je postal pri tem trd, »ki ga je ubil v gledališču človek, ki ste ga preteklo noč sprejeli v svojo hišo in kateremu ste pomagali pobegniti. To je bil John Wilkes Booth.«

»Doktor,« je dejal hladen odgovor. »Doktor, vi ste aretirani zaradi sodelovanja pri atentatu na predsednika Abrahama Lincolna,« njegov glas je postal pri tem trd, »ki ga je ubil v gledališču človek, ki ste ga preteklo noč sprejeli v svojo hišo in kateremu ste pomagali pobegniti. To je bil John Wilkes Booth.«

»Doktor,« je dejal hladen odgovor. »Doktor, vi ste aretirani zaradi sodelovanja pri atentatu na predsednika Abrahama Lincolna,« njegov glas je postal pri tem trd, »ki ga je ubil v gledališču človek, ki ste ga preteklo noč sprejeli v svojo hišo in kateremu ste pomagali pobegniti. To je bil John Wilkes Booth.«

»Doktor,« je dejal hladen odgovor. »Doktor, vi ste aretirani zaradi sodelovanja pri atentatu na predsednika Abrahama Lincolna,« njegov glas je postal pri tem trd, »ki ga je ubil v gledališču človek, ki ste ga preteklo noč sprejeli v svojo hišo in kateremu ste pomagali pobegniti. To je bil John Wilkes Booth.«

»Doktor,« je dejal hladen odgovor. »Doktor, vi ste aretirani zaradi sodelovanja pri atentatu na predsednika Abrahama Lincolna,« njegov glas je postal pri tem trd, »ki ga je ubil v gledališču človek, ki ste ga preteklo noč sprejeli v svojo hišo in kateremu ste pomagali pobegniti. To je bil John Wilkes Booth.«

»Doktor,« je dejal hladen odgovor. »Doktor, vi ste aretirani zaradi sodelovanja pri atentatu na predsednika Abrahama Lincolna,« njegov glas je postal pri tem trd, »ki ga je ubil v gledališču človek, ki ste ga preteklo noč sprejeli v svojo hišo in kateremu ste pomagali pobegniti. To je bil John Wilkes Booth.«

»Doktor,« je dejal hladen odgovor. »Doktor, vi ste aretirani zaradi sodelovanja pri atentatu na predsednika Abrahama Lincolna,« njegov glas je postal pri tem trd, »ki ga je ubil v gledališču človek, ki ste ga preteklo noč sprejeli v svojo hišo in kateremu ste pomagali pobegniti. To je bil John Wilkes Booth.«

»Doktor,« je dejal hladen odgovor. »Doktor, vi ste aretirani zaradi sodelovanja pri atentatu na predsednika Abrahama Lincolna,« njegov glas je postal pri tem trd, »ki ga je ubil v gledališču človek, ki ste ga preteklo noč sprejeli v svojo hišo in kateremu ste pomagali pobegniti. To je bil John Wilkes Booth.«

»Doktor,« je dejal hladen odgovor. »Doktor, vi ste aretirani zaradi sodelovanja pri atentatu na predsednika Abrahama Lincolna,« njegov glas je postal pri tem trd, »ki ga je ubil v gledališču človek, ki ste ga preteklo noč sprejeli v svojo hišo in kateremu ste pomagali pobegniti. To je bil John Wilkes Booth.«